

Секція: Банківська справа

ЗОЛОТАРЬОВА О.В.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та обліку
Дніпродзержинський державний технічний університет
м. Дніпродзержинськ, Україна*

ГУРБИЧ О.В.

магістрантка, Дніпродзержинський державний технічний університет

АДАПТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

У теперішній час актуальність проблеми перегляду депозитної політики на рівні кожного банку та активізації інструментів утримання існуючих депозитних ресурсів та нарощення їх обсягу обумовлюється, по-перше, гострим дефіцитом економіки України у недорогих кредитних ресурсах, і по-друге, необхідністю стабілізації ситуації в банківській системі, запобіганню негативній тенденції відтоку коштів з депозитних рахунків фізичних і юридичних осіб та подолання панічних настроїв, які призводять до падіння рівня ліквідності і платоспроможності банків, а іноді й до їх банкрутств внаслідок вилучення значних сум грошових коштів з їх ресурсної бази.

Не можна заперечити той факт, що найбільш суттєвий вплив на стан депозитних портфелів банків України справила економічна і політична криза. Внаслідок загострення кризових явищ в суспільстві і економіці активізувався процес виведення інвестиційних коштів, знизилась ставка за депозитами, посилювалось коливання валютних курсів та знецінення національної грошової одиниці. В таких умовах керівництво кожного банку повинно радикально змінити стратегію і тактику та механізм депозитної політики, реально

оцінюючи перспективи й тенденції функціонування банківської і фінансової системи країни.

В умовах подальшого розвитку ринкових відносин і загострення конкуренції між банківськими установами за потенційних клієнтів-вкладників, кожен банк повинен не формально, а обґрунтовано підходити до розробки концепції депозитної політики, визначаючи оптимальну технологію депозитного обслуговування, склад депозитного портфеля, граничні терміни, відсоткові ставки та інші умови залучення депозитів.

Слід відмітити, що серед вітчизняних фахівців банківської справи до теперішнього часу не склалося єдиної точки зору щодо визначення дефініції «депозитна політика банку». Більшість існуючих підходів до її трактування наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Підходи до визначення поняття «депозитна політика»

	Автори	Визначення депозитної політики
1	О. Бартош [1]	У широкому значенні депозитна політика банку - це стратегія і тактика банку при його діяльності щодо залучення ресурсів із метою повернення, а також при організації та управлінні депозитним процесом. У вузькому значенні - це стратегія і тактика банку в частині організації депозитного процесу з метою забезпечення його ліквідності
2	В. Волохата [2]	Система управлінських рішень, програма дій, або документ, що містить напрями діяльності банку в галузі проведення депозитних операцій.
3	Р. Герасименко [3]	Банківська політика щодо залучення грошових коштів вкладників у депозити та ефективне управління процесом залучення цих коштів
4	О. Дмитрієва [4]	Виступає складовою банківського менеджменту, це комплекс заходів по формуванню депозитного портфеля, а також різноманітні форми та методи щодо реалізації конкурентних позицій на ринку депозитних послуг з метою забезпечення необхідних обсягів депозитних ресурсів.
6	Р. Коцовська [5]	Стратегія і тактика банку щодо залучення грошових коштів вкладників та інших кредиторів і визначення найефективнішої комбінації її джерел. Мета депозитної політики полягає в досягненні максимального прибутку за всебічного задоволення потреб клієнтів у депозитних послугах.
7	С. Кучеренко, Я. Лихочас [6]	Створює умови для не ризикованого вкладення фінансових ресурсів суб'єктів ринку. Менеджмент депозитних ресурсів передбачає здійснення системного, динамічного аналізу обсягів залучених депозитів

9	І. Мельникова [7]	Комплекс заходів щодо формування асортименту високоякісних депозитних послуг, різноманітних форм і методів залучення коштів з метою гарантування стійкості і надійності депозитної бази для забезпечення конкурентних переваг банку на фінансовому ринку

Як виявляється, депозитну політику, найчастіше пропонується розглядати як комплекс або систему управлінських рішень, що обумовлюють принципи формування ресурсів (депозитного портфеля або бази) банку та розподіляються на стратегічні (орієнтовані на досягнення перспективних цілей банківської установи) й тактичні (пов'язані, з поточною діяльністю банку та адресне депозитне обслуговування). При цьому часто підкреслюється необхідність забезпечення ліквідності банку та можливості активного кредитування.

Характерними рисами депозитної політики є наступні: а) тісно пов'язана з кредитною політикою банку, оскільки забезпечує взаємозв'язок та взаємоузгодження між депозитними і кредитними операціями за термінами й сумами; б) спрямована на задоволення потреб банку в ліквідності шляхом активного залучення коштів, зокрема запозичених; в) об'єднує стратегію та тактику банку щодо залучення грошових коштів вкладників та інших кредиторів і визначення їх найефективнішої комбінації; г) ґрунтується на асортименті високоякісних депозитних послуг, різноманітних форм і методів залучення коштів, особлива увага приділяється строковим депозитам.

Отже, на нашу думку, депозитна політика банку – це обґрунтована та гнучка система стратегічних і тактичних управлінських рішень та відповідних їм заходів щодо визначення складу та технології залучення банком депозитних ресурсів за умови забезпечення високого рівня його конкурентоспроможності, прибутковості та ліквідності.

Щоб не тільки стабілізувати, а й збільшувати депозитні надходження, банк повинен постійно вивчати запити вкладників, аналізувати ситуацію на фінансовому ринку та в економіці й швидко модифікувати механізм реалізації депозитної політики відповідно до нових пріоритетів. В цьому контексті

доцільно надати на рис. 1 авторську схему адаптивного механізму формування та реалізації депозитної політики банку, який забезпечує її гнучкість і високий рівень реагування на фактори макро- і мікросередовища комерційного банку.

Рис. 1. Адаптивний механізм формування та реалізації депозитної політики комерційного банку

Кожен з етапів формування депозитної політики комерційного банку безпосередньо пов'язаний з іншими і є обов'язковим для забезпечення ефективності депозитної політики і повноцінної організації депозитного процесу. Від даного алгоритму, багато в чому, залежатиме успішне виконання цілей і завдань, які ставляться банком щодо реалізації депозитної політики.

Література.

1. Бартош О. Депозитна політика банку та основні етапи її формування / О. Бартош // Вісник УБС НБУ. – 2008. – № 3. – С. 97 – 101.

2. Волохата В.Є. Роль депозитної політики в управлінні ресурсами банку / Волохата В. Є. // Вісник НТУ «ХП». – Харків: НТУ «ХП». – 2012 . – № 58(964). – С. 38–46.

3. Герасименко Р. А. Депозитная политика банков и факторы, влияющие на ее формирование / Р. А. Герасименко, Е. И. Хорошева, В. В. Герасименко // Финансы, учет, банки. – 2011. – № 1 (17). – С. 141– 150.

4. Дмітрієва, О. А. Депозитна політика комерційного банку в умовах стабілізації грошово-кредитного ринку України: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.04.01 / Дмітрієва Олена Анатоліївна. – Київ, 2004. – 18 с.

5. Коцовська Р. Р. Банківські операції : навч. посібн. / Р. Р. Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль. – К. : УБС НБУ Знання, 2010. – 390 с.

6. Кучеренко С. А. Депозитна політика банку та основні напрями її реформування / С.А. Кучеренко С. А., Я.В. Лихочас //БІЗНЕСІНФОРМ. – 2013. - №6. - С. 342-345.

7. Мельникова І. М. Маркетингова політика комерційного банку на депозитному ринку : монографія / І. М. Мельникова – К. : Київський Національний торговельно- економічний університет, 2002. – 197 с.